

Hírek, ismertetések

Összeállította: CSERNY Tibor

Események, rendezvények

Beszámoló a 11. Nemzetközi Jura Kongresszusról

2022. augusztus 22. – szeptember 2.

A négyévente megrendezett eseményt – a Kínában, majd Indiában és Mexikóban megtartott konferenciák után –, 16 év elteltével tartották ismét Európában, Budapesten. A rendezvényre 31 országból 110 jurakutató érkezett. A kongresszus helyszíne – a Duna parton álló Danubius Hotel Helia – ideális körülményeket biztosított a program lebonyolításához. A megnyitó és a plenáris előadások a nagyteremben, a konferencia két szekciója pedig két egymáshoz közeli kényelmes, kisebb teremben zajlott.

A rendezvény szakmai tartalmáért PÁLFY József és FŐZY István elnökök feleltek. Munkájukat egy külföldi kollégákból álló testület (International Scientific Committee) és egy magyar szakemberekből álló bizottság (Local Organizing Committee) segítette. A szervezés technikai részét a Diamond Congress konferenciaszervező iroda felkészült csapata bonyolította.

A vasárnap délutáni regisztrációt és fogadást követően másnap reggel, augusztus 28-án a köszöntőkkel és a plenáris előadásokkal vette kezdetét a program. A megjelenteket TÚRI László, az ELTE tudományos dékánhelyettese, majd M. TÓTH Tivadar, a Magyarhoni Földtani Társulat elnöke, végül Angela COE, a Nemzetközi Jura Szubkomisszió elnöke köszöntötte. Az első plenáris előadást Steve HESSELBO (Exeteri Egyetem, Nagy-Britannia) a JET-projekt eddigi eredményeiről, a kontinentális kutatófúrási program (ICDP) révén a kora jura időskálájának és történéseinek új ismereteiről tartotta. Ezután Matias REOLID (Jaén, Spanyolország) beszélt a toarci eseménnyel összefüggő globális környezeti változásokról. A plenáris előadások második felében a magyar

rendezésű esemény helyi vonatkozásai kerültek a figyelem középpontjába. GALÁCZ András VÖRÖS Attila társszerzőségével a hazai jurakutatás történetét és eredményeit ismertette. Az utolsó, HAAS János és FODOR László által jegyzett plenáris előadás a Pannon-régió mezozoikumának rétegtanát, medencefejlődését és geotektonikai vonatkozásait mutatta be.

A szekciókba szervezett – vitával együtt 20 perces –, szakmai előadások a jura időszak számos aspektusát tárgyalták. A legtöbb előadás – a közel száz előadás mintegy egynegyede – a kora jura toarci eseménnyel volt kapcsolatos. A korábbi hasonló rendezvények előadásaihoz képest erősen csökkent a hagyományos őslénytani és biosztratigráfiai témájú előadások száma, és túlsúlyra jutottak a jura földtörténeti eseményeivel és környezetváltozásaival foglalkozó, geokémiai és modern sztratigráfiai módszereket alkalmazó kutatások. Ezek bemutatásában a hazai új generáció is kivette a részét, magyarországi és külföldi kutatóhelyeken dolgozó egyetemi hallgatók, doktoranduszok és fiatal szakemberek. A jura ammonitesz és biosztratigráfiai szekció „Barnabás GÉCZY Memorial Session” néven futott, ily módon is megidézve a hazai jurakutatás kiemelkedő professzorát, akit egy hónappal a kongresszus kezdete előtt veszítettünk el.

Az előadások és szekciók közötti eligazodást a programot és az előadáskivonatokat ismertető nyomtatott füzet, valamint kiváló telefonos applikáció segítette. Utóbbi a résztvevők közötti kommunikációra is használható volt.

A kongresszus második napjának délutánján az ELTE Ásványtani Tanszékének gyűjteményét és az ELTE Természettudományi Múzeumának anyagát tekintették meg a résztvevők. A múzeumlátogatást követően az érdeklődők egy nyilvános panelbeszélgetésen is részt vehettek, ahol választ kaphattak mindenre, „amit tudni szerettek volna a jura időszakról, de soha nem mertek megkérdezni”.

A rendezvény harmadik napján az ELTE gondozásában álló, tatai Geológus Kert megtekintése, majd ezt követően a vértess-

A 11. Nemzetközi Jura Konferencia résztvevői

szőlősi régészeti bemutatóhely látogatása volt a program. Tatán a Kert igazgatója, SZENTE István köszöntötte a résztvevőket, majd négy csoportra osztva a jelenlévők bejárták a rég felhagyott kőbányában kialakított tanösvényt. Vértesszőlősen a Nemzeti Múzeum régészének, MARKÓ Andrásnak szakavatott vezetésével történt a terepbejárás.

A kongresszus negyedik napjának utolsó programpontja egy frissen megjelent, a bakonyi jura–kréta rétegsorokat és azok faunáját dokumentáló könyv nyilvános bemutatója volt. Ezt követően a résztvevők egy dunai sétahajózással egybekötött konferenciavacsorán vettek részt. A rendezvény záróeseménye szeptember 2-án, péntek délután volt. A konferencia résztvevőinek egy csoportja meglátogatta a Földtani Intézet Stefánia úti palotáját, és megtekintette az ott található gyűjteményt.

A kongresszushoz kapcsolódó terepbejárások egyike az egy héttel korábban Varsóban rendezett kréta konferenciáról érkező, a jura–kréta határ iránt érdeklődő résztvevőkkel a bakonyi határszelvényeket ismertette meg. Emellett a rendezvény előtt egynapos gercesei, és egy konferencia utáni, szintén egynapos, Csővárra vezetett kirándulás színesítette a programot.

A kongresszus fő támogatója az Eötvös Loránd Tudományegyetem volt. A rendezvény alatt és után érkezett visszajelzések tükrében úgy tűnik, hogy a kollégák hasznosnak találták az összefoglalót, és jól érezték magukat a pandémia után ismét személyes formában megtartott kongresszuson, valamint a hozzá kapcsolódó rendezvényeken.

FŐZY István, PÁLFY József

Személyi hírek

Gyászír

Fájdalommal tudatjuk, hogy

Prof. Dr. GÉCZY Barnabás (1925–2022) tagtársunk 2022. július 29-én,

NÉMETH András tagtársunk szeptember 12-én tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Emlékük szívünkben és munkáinkban tovább él!

Könyvismertetés

FŐZY, I. (ed.): Fauna, biostratigraphy, facies and paleotectonic evolution of the Late Jurassic–Early Cretaceous formations in the Bakony Mountains (Transdanubian Range, Hungary)

A kötetben hét ország huszonkét szerzője mutatja be a Bakony kövületgazdag felső jura – alsó kréta képződményeit. Az első részben 18 szelvény alapján ismertetik a terület földtanát és rétegtanát, a második részben a főbb kövületsoportok (radioláriák, calpionellidák, ostracodák, korallak, kagylók, csigák, ammoniteszek, belemniteszek, brachiopodák, krinoideák, halak) leírása található.

A szerzők célja az volt, hogy átfogó képet adjanak az elődeik által az elmúlt 150 évben felhalmozott, hatalmas mennyiségű foszszilis anyagról, amely nagyrészt feldolgozatlanul hevert a múzeumokban és a gyűjteményekben. A makro- és mikrofauna, valamint a nanofossziliák tanulmányozása megbízható alapot jelentett a szelvények nagy felbontású biosztratigráfiai tagolásához. A biosztratigráfiai adatokat magnetosztratigráfiai és geokémiai vizsgálatok valamint feltárás léptékű szerkezetföldtani megfigyelések egészítik ki. Az eredmények lehetővé tették a Dunántúli-középhegység délkeleti része mezozoos fejlődésének jobb megértését, a késő jura – kora kréta paleokörnyezet átfogó rekonstrukciójának megalkotását és a régió medencefejlődésének modellezését.

Mivel a kréta elejéről még hiányzik az „aranszög”, azaz a hivatalos Global Boundary Stratotype Section and Point (GSSP), az eredmények hozzájárulnak a globális geokronológiai táblázat utolsó hiányzó rendszerhatárának definiálásához.

A könyv a Geolitera Kiadó (www.geolitera.hu) munkáját dícséri, szép kiállítású, angol nyelvű, 475 színes oldal terjedelmű, kemény kötésű.

Kapható és megrendelhető a Pedagógus Könyvesboltban: 1088 Budapest, Vas u. 19. www.flaccus.hu

Forrás: <http://geosci.u-szeged.hu/kiadvanyok/kiadvanyok-bovebben/fauna-biostratigraphy>